

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
TARPTAUTINIŲ SANTYKIŲ IR EUROPOS SĄJUNGOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL DIPLOMATINĖS TARNYBOS ĮSTATYMO NR.VIII-1012 3, 8, 28, 35, 37, 41, 43, 44, 49, 61, 64, 65, 66, 67, 70, 71, 84, 85, 87, 89, 90, 92, 95, 96, 97 STRAIPSNIŲ, ĮSTATYMO 1 PRIEDO PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 62-1, 71-1 IR 83-1 STRAIPSNIAIS ĮSTATYMO, ASMENŲ DELEGAVIMO Į TARPTAUTINĖS IR EUROPOS SĄJUNGOS INSTITUCIJAS AR UŽSIENIO VALSTYBIŲ INSTITUCIJAS ĮSTATYMO NR. X-1262 25 STRAIPSNIO IR ĮSTATYMO PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO, VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO NR. I-1336 6 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ
(TAP 20-875, 20-876, 20-877, 20-878; TAIS 20-3104(2), 20-3108(2), 20-3109(2), 20-3110(2))**

IR

**DĖL KRAŠTO APSAUGOS SISTEMOS ORGANIZAVIMO IR KARO TARNYBOS ĮSTATYMO NR. VIII-723 61 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO IR ŽVALGYBOS ĮSTATYMO NR. VIII-1861 64-1 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ
(TAP 20-925, 20-924; TAIS 20-7780, 20-7783)**

2020-06-15 Nr. NV-1652

Vilnius

1. Projekto rengėja – Užsienio reikalų ministerija.

2. Projekto tikslas – sustiprinti diplomatinę tarnybą pagerinant diplomatų ir kitų ministerijoje ir atstovybėse dirbančių asmenų garantijų paketą, o tai sudarytų galimybę pritraukti į diplomatinę tarnybą kompetentingus asmenis ir išlaikyti juos diplomatinėje tarnyboje ir atsižvelgti į Užsienio reikalų ministerijos (toliau – URM) darbuotojų atstovų (URM darbuotojų profesinės sąjungos ir URM darbo tarybos) pasiūlymus dėl papildomų socialinių garantijų diplomatams, kitiems ministerijos ir atstovybių darbuotojams užtikrinimo.

3. Projekto esmė:

1. Remiantis URM ir atstovybių darbuotojų atstovų pateiktais pasiūlymais:

- skirti rentas į pensiją iš diplomatinės tarnybos išėjusiems diplomatams, ištarnavusiems 25 ir daugiau metų. Siūloma nustatyti vienodą rentos dydį – 2 pareiginės algos baziniai dydžiai;
- įtvirtinti reikalavimus, kad Diplomatus atestacijos komisijoje daugiau kaip pusę narių sudarytų pagal diplomatinės tarnybos sutartį dirbantys diplomatai;
- nustatyti privalomą minimalų terminuotos diplomato tarnybos sutarties terminą 2 m., kuriam suėjus asmuo galėtų kreiptis į užsienio reikalų ministrą su prašymu sudaryti nuolatinę diplomato tarnybos sutartį;
- įtvirtinti galimybę sudaryti diplomatui tarnybinės veiklos gerinimo planą tuo atveju jeigu diplomato tarnybinės veiklos vertinimo metu diplomatas įvertintas nepatenkinamai,
- praplėsti atstovybių darbuotojų garantijų aprėptį:
 - nustatyti, kad už diplomatų ir kitų valstybės tarnautojų sutuoktinius pensijų, motinystės ir nedarbo socialinio draudimo įmokos mokamos nuo 0,5 diplomato ar valstybės tarnautojo darbo užmokesčio;
 - atstovybių darbuotojams kompensuoti už vykimą viešoju transportu tarnybos tikslais;

2. Kiti URM siūlymai:

- pakeisti Užsienio reikalų ministerijoje dirbančių diplomatų pareigybių grupių sąrašą: jį papildyti atstovybėse esančiomis pareigybėmis, atitinkamai dalį ankstesnių pareigybių pakeisti naujomis; sumažinti pareigybių grupių skaičių ir kai kurias pareigybes grupėse perskirstyti, kad kiekviena pareigybių grupė ministerijoje turėtų lygiaverčių pareigų atstovybėse;
- suderinti Diplomatinės tarnybos įstatymo (toliau – DTĮ) nuostatas su pasikeitusiu Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymu nustatančiu, kad ministerijos kancleris yra politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojas, tačiau papildomai nustatyti, kad į ministerijos kanclerio pareigas gali būti skiriamas diplomatas, dirbantis pagal neterminuotą diplomato tarnybos sutartį;
- atsisakyti diplomatinio rango suteikimo pirma laiko kaip skatinimo priemonės ir tarnybinės veiklos vertinimo rezultato, atsižvelgiant į tai, kad skatinimo priemonių yra pakankamai;
- įtvirtinti specialiojo atašė sąvoką, kurioje nurodoma, kad specialiuoju atašė pagal terminuotą darbo sutartį asmuo gali būti priimtas tik įstatymų nustatytais atvejais. Taip pat nustatyti, kad tokio statuso specialiajam atašė taikomos tos pačios socialinės garantijos kaip ir valstybės tarnautojams;
- įtvirtinti vyriausiojo specialiojo kurjerio pareigybę, siekiant nustatyti trijų lygių pareigybes, atsižvelgiant į kitų viešojo sektoriaus institucijų darbuotojų pareigybių tinklo pavyzdžius, sudaryti galimybę nustatyti jiems specifinių aukštesnės kvalifikacijos ir patirties reikalaujančių funkcijų (pvz. apmokyti naujus darbuotojus ir Specialiosios tranzito schemos rezerve įrašytus asmenis, prižiūrėti, kaip laikomasi klientų aptarnavimo standarto ir kt.);
- įtvirtinti Vyriausybei diskreciją tvirtinti vieną koeficientą, taikytiną skirtingoms atstovybėse dirbantiems asmenims taikomoms išlaidų, kompensacijų, išmokų rūšims, ir suteikti teisę užsienio reikalų ministrui nustatyti jo korekcinius koeficientus;
- patikslinti Vyriausybei suteiktos teisės tvirtinti atstovybėse dirbančių diplomatų ir kitų valstybės tarnautojų vaikų ikimokyklinio ugdymo ir mokymosi išlaidų kompensavimo apimtį ir suteikti užsienio reikalų ministrui diskreciją nustatyti kompensuojamas išlaidas ir tvarką;
- nustatyti, kad diplomatui, laikinai perkeltam į karjeros valstybės tarnautojo pareigas, taikoma Diplomatinės tarnybos įstatymo 43 straipsnio 4 dalis ir *mutatis mutandis* Valstybės tarnybos įstatymas;
- patikslinti teisinio aiškumo stokojančias DTĮ nuostatas ir kt.
- išplėsti galimybes užsienio reikalų ministro sprendimu išduoti diplomatinius pasus karjeros, statutiniams valstybės tarnautojams ar pareigūnams, kai tai būtina įgyvendinant Seimo priimtuose teisės aktuose nustatytus užsienio politikos ir nacionalinio saugumo tikslus, ir jų šeimos nariams. Atsisakyti perteklinio diplomatinio paso išdavimo pagrindo aprašymo diplomatiname pase ir leisti diplomatiname pase daryti įrašus, kurie būtų pakankami diplomatinio paso išdavimo pagrindui nurodyti;
- suderinti DTĮ nuostatas su Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1315, 9, 16, 18, 19, 32, 33, 34, 48, 53, 54 straipsnių, 2 priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 33¹ straipsniu įstatymo projektu (reg. Nr. XIIIP-4521) (toliau – VTĮ projektas Nr. XIIIP-4521) siūlomu teisiniu reguliavimu ir įgyvendinti Konstitucinio Teismo 2019 m. balandžio 18 d. nutarime Nr. KT13-N5/2019 „Dėl Lietuvos Respublikos kriminalinės žvalgybos įstatymo, Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo ir Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statuto nuostatų atitikties Lietuvos Respublikos

Konstitucijai“ (toliau – LRKT nutarimas) pateiktas rekomendacijas dėl teisinio reguliavimo tobulinimo. Kartu taip pat siūloma nustatyti, kokios veiklos yra laikomos tarnybiniu nusižengimu ir nustatyti mažareikšmio tarnybinio nusižengimo sąlygas;

- patikslinti kai kurių DTĮ nuostatų formuluotes, siekiant teisinio aiškumo.

4. Projektą lydinčios teisės aktų projektai:

DTĮ projekto lydimasis Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo Nr. I-1336 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas (toliau – Valstybinio socialinio draudimo įstatymo projektas) parengtas siekiant tinkamai į teisinę sistemą inkorporuoti DTĮ projektu siūlomus DTĮ pakeitimus, susijusius su diplomatų ir kitų valstybės tarnautojų sutuoktinių socialiniu draudimu jų paskyrimo dirbti į atstovybes laikotarpiu.

DTĮ projekto lydimasis Lietuvos Respublikos asmenų delegavimo į tarptautines ir Europos Sąjungos institucijas ar užsienio valstybių institucijas įstatymo Nr. X-1262 25 straipsnio ir Įstatymo priedo pakeitimo įstatymo projektas (toliau – Delegavimo įstatymo projektas) parengtas siekiant patikslinti Lietuvos Respublikos asmenų delegavimo į tarptautines ir Europos Sąjungos institucijas ar užsienio valstybių institucijas įstatymo (toliau – Delegavimo įstatymas) priedą atsižvelgiant į DTĮ projektu keičiamą diplomatų pareigybių grupių skaičių, taip pat – atsižvelgiant į pakeitimus, susijusius su gyvenimo lygio vietos koeficiento ir jo taikymo sistemos pakeitimu.

Taip pat siūloma prie lydinčiųjų projektų prijungti Krašto apsaugos ministerijos pateiktus projektus: Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo Nr. VIII-723 61 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą (TAP-20-924) ir Lietuvos Respublikos žvalgybos įstatymo Nr. VIII-1861 64¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projektą (TAP-20-925), kadangi DTĮ projekte numatytos kompensacijos ir išmokos, kurių dydžiams pagal siūlomą reguliavimą nustatyti korekciniai koeficientai, gyvenamosios vietos pragyvenimo išlaidų koeficientai, kitos numatytos garantijos yra aktualios ir į diplomatinės atstovybės, atstovybės prie tarptautinių organizacijų, taip pat į tarnybą užsienio valstybių ar tarptautinėse karinėse ar gynybos institucijose perkeltiems kariams ir žvalgybos pareigūnams, kurių statusą ir aprūpinimo sąlygas nustato atitinkamai aukščiau nurodyti projektai.

5. Derinimas: Teisės aktų projektai derinti su visomis Lietuvos Respublikos ministerijomis, Lietuvos banku ir Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamentu. Aplinkos, Sveikatos apsaugos, Susisiekimo, Žemės ūkio (informavo darbo tvarka) ministerijos ir Lietuvos bankas pastabų dėl teisės aktų projektų neturėjo. Švietimo, mokslo ir sporto ministerija pastabų ar pasiūlymų per nustatytą terminą nepateikė, todėl laikoma, kad teisės aktų projektams pritaria.

Projektai patikslinti pagal Vidaus reikalų ministerijos, Energetikos ministerijos, taip pat **dalį** Ekonomikos ir inovacijų, Krašto apsaugos, Kultūros, Socialinės apsaugos ir darbo, Teisingumo ministerijų ir Valstybės saugumo departamento pastabų. Darbo tvarka suderinta dėl Ekonomikos ir inovacijų ir Krašto apsaugos ministerijos, **dalies** Finansų ir Kultūros ministerijų pastabų. Argumentai dėl institucijų nurodytų ir/ar nesuderintų pastabų ir pasiūlymų, į kuriuos neatsižvelgta ar atsižvelgta iš dalies, pateikiami derinimo pažymoje.

Finansų ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija ir Teisingumo ministerija iš esmės nepritaria DTĮ projekte siūlomai nuostatai skirti rentas į pensiją iš diplomatinės tarnybos išėjusiems diplomatams, ištarnavusiems 25 ir daugiau metų, nes (apibendrinant):

- URM nenurodo pakankamo pagrindimo, kodėl diplomatams turėtų būti mokamos papildomos išmokos (rentos) iš valstybės biudžeto, kurios nėra pagrįstos įmoku mokėjimu. Savo esme ši renta būtų tapati valstybinei pensijai, kuri nėra įvardinta Konstitucijos 52 str. Išskirtinių socialinių garantijų, kurios tiesiogiai nėra numatytos Konstitucijoje, suteikimas diplomatinėje tarnyboje dirbantiems asmenims vien dėl

diplomato tarnybos fakto nėra objektyviai pateisinamos, kaip to reikalauja konstitucinė doktrina;

- diplomatų pareigos, nustatytos DTĮ iš esmės yra tapačios kitų karjeros valstybės tarnautojų pareigoms, nustatytomis VTĮ. Pritarus pateiktam siūlymui, būtų sukurtas precedentas valstybės pareigūnams ir kitiems karjeros valstybės tarnautojams reikalauti tokių pačių garantijų;
- Tai netinkamas būdas spręsti mažų socialinio draudimo pensijų klausimą, kadangi ši problema turėtų būti sprendžiama sistemiškai – didinant visų viešajame sektoriuje dirbančių asmenų darbo užmokestį, kas sudarytų galimybę gauti didesnes socialinio draudimo pensijas ateityje.

6. Poveikis biudžeto lėšoms: Įstatymų projektų nuostatomis dėl pensijų, motinystės ir nedarbo socialinio draudimo įmokų už diplomatų ir kitų valstybės tarnautojų sutuoktinius pakeitimo įgyvendinti reikės apie 36 tūkst. eurų per metus, o nuo 2022 m. – po 72 tūkst. eurų per metus. Nuostatomis dėl rentų įgyvendinti 2021 m. reikės 26,4 tūkst. eurų. Prognozuojamas lėšų poreikio pokytis vėlesniais metais – apie 22 tūkstančius eurų per metus, 2022 m. pokytis didesnis, nes 2021 m. siūlomas teisinis reguliavimas galios pusmetį. Pažymėtina, kad lėšų poreikis priklausys nuo to, kokį pareiginės algos bazinį dydį kasmet tvirtins Seimas ir nuo to, kada į pensiją išėję asmenys, atitinkantys DTĮ projekte nustatytus kriterijus, pateiks prašymą rentai gauti. Nėra pateiktos planuojamos išlaidos susijusios su siūlomais pakeitimais dėl atstovybėse dirbančių diplomatų ir kitų valstybės tarnautojų vaikų ikimokyklinio ugdymo ir mokymosi išlaidų kompensavimo apimties tikslinimo.

7. Dalykinio vertinimo išvada – siūlome atsižvelgti į Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas ir teikti klausimą svarstyti į artimiausią Tarpinstitucinį pasitarimą. Taip pat siūlome prie lydinčiųjų projektų prijungti Krašto apsaugos ministerijos pateiktus projektus: Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo Nr. VIII-723 61 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą (TAP-20-924) ir Lietuvos Respublikos žvalgybos įstatymo Nr. VIII-1861 64¹ straipsnio pakeitimo įstatymo projektą (TAP-20-925).

Tarptautinių santykių ir ES grupės patarėja

Giedrė Vinikienė

